

Bolvári-Takács Gábor

Comenius megújul

A sárospataki tanítóképző a jövő előtt

Az 1857-ben alapított sárospataki tanítóképző több mint másfél évszázados történelmében sikeres időszakok és hullámvölgyek egyaránt fellelhetők. Ma már a tévedés kockázata nélkül állíthatjuk, hogy az intézményt 2000. január 1-jétől bő egy évtizedig az utóbbi periódus jellemezte. A felsőoktatási intézmények hálózatának átalakításáról szóló 1999. évi LII. tv. alapján az iskola elvesztette szervezeti önállóságát és a Miskolci Egyetem karaként működött tovább. A kényszerházasság módszere lényegében lekövette Zemplén és Borsod 1949-es megye-egyesítését és megismételte a történelmet: ahogy Zemplén elsorvadt a nehézipar árnyékában, akképpen Árvay József egykori intézménye is megtűrt filiálé lett. A fejlesztési források elapadása és a demográfiai helyzetből adódó hallgatói utánpótlás csökkenése miatt a tanintézet eredeti funkciója lassan kiüresedett, a tanári kar minőségi mutatói drámaian zuhantak. A felsőoktatási intézményhálózat 2010-es évtized eleji újratervezése során azonban felcsillant a túlélés reménye: 2013 elején tárgyalások kezdődtek a nevéből időközben a „tanítóképző” szót elhagyó Comenius Főiskolai Kar és az egri Eszterházy Károly Főiskola (EKF) vezetői között a kar átcsatolásáról. A fenntartó Emberi Erőforrások Minisztériuma májusban megadta a hozzájárulást, így 2013. július 1-jén a pataki intézmény kivált a Miskolci Egyetem kebeléből és az egri főiskola Comenius Karává vált (immár

a „főiskolai” megkülönböztető jelző nélkül, hiszen az anyaintézmény is azonos jogállású).

A Sárospataki Pedagógiai Füzetek eddig megjelent 26, illetve a Magyar Comenius Társaság képzős oktatói publikációkat is jelentős arányban tartalmazó eddigi 18 kötete valós tudományos eredményekről adott számot. Mégis azt állítom, hogy a pataki képzőnek *Az Eszterházy Károly Főiskola Comenius Karának tudományos és művészeti eredményei – 2014.* című tanulmánykötetéhez hasonló kiadványa fennállása óta nem volt. A hangsúlyozottan egyetlen esztendő termését tartalmazó kiadvány tanulmányai ugyanis formai szempontból semmiben sem maradnak el más főiskolák, sőt tudományegyetemek közleményeitől: szakszerű kidolgozás, pontos forrásmegjelölések, a szerzőkhöz hozzárendelt tudományos minősítéssel rendelkező lektorok jellemzik. A 15 szerző (mind főiskolai oktató) közül nyolcan tudományos fokozattal rendelkeznek, négyen doktorjelöltek, hárman doktoranduszok. Ebből kitűnik, hogy a kar a tudományos kutató-, illetve művészi alkotómunkát az oktatói követelményrendszerrel összhangban kéri számon, e közlemények tehát nem véletlenül születtek.

A tematikai sokszínűség imponáló. A vezető oktatók közül Kelemen Judit a kar művésztanárainak (Molnár Irén és Sándor Zsuzsa festőművészek, Finta Éva

költő, Kelemen Judit karvezető-zongoraművész) munkásságát tekinti át. Kézi Erzsébet angol nyelvű (ez is újdonság!) tanulmánya a pataki kollégium két világháború közötti tanulói rekrutációját vizsgálja. Nagy György a természettudományi kísérletek fontosságáról, Sándor Zsuzsa a vizuális alkotástípusok kommunikációs szerepéről, Stóka György a matematika tanításának módszertani kérdéseiről írt. A további minősített oktatók esetében Egri Károly a Sárospatak környéki gombafajokról értekezik, Jaskóné Gácsai Mária a késő modernitás irodalomelméleti problémáit taglalja. Kökényessy Nikoletta témája a harmadik évezred első évtizede sajtójának stilisztikai és retorikai elemzése. A doktorjelöltek közül Kissné Gombos Katalin a szuggesztív tanáregyéniség jegyeit foglalja össze, Nyiri Péter Jókai *Fekete gyémántok* c. regényének teológiáját elemzi, Podlovics Éva Livia Heidegger *Lét és időjének* egyes problémáival foglalkozik, Toma Kornélia pedig a mai fiatalok argumentációs kultúráját vizsgálja. A doktoranduszok esetében Finta Éva Sáfáry László korai költészetét elemzi, Livják Emília a testről alkotott filozófiai nézeteket kutatja, Varga-Novákovits Zsuzsanna pedig a sárospataki iskoladramák 1650 és 1790 közötti változásairól értekezik.

A jól szerkesztett kötet kapcsán két kritikai észrevételnek kell hangot adnunk. Az első: nem szerencsés szerkesztőként testületet megjelölni. Az „EKFCCK Tudományos Bizottsága” bibliográfiai szempontból értelmezhetetlen, a szerkesztői felelősség szempontjából pedig homályos. A második: bármennyire is helyeslendő az idegen nyelvű publikáció, mindent nem szabad lefordítani. A szerző neve nem lehet Elisabeth Kézi, hiszen ő magyar. Súlyosabb hiba az irodalomjegyzék angolra fordítása: a kötet – nevelés-

történeti forrásokban nem jártas vagy külföldi – olvasója azt hiheti, hogy a felsorolt művek mind angol nyelven jelentek meg, miközben ilyen című könyvek – angolul – nem léteznek.

Ha az előzőleg ismertetett mű egyfajta horizontális láttelet volt, akkor *A pedagógusképzés megújítása* c. kötet, amely az észak-magyarországi pedagógusképzés korszerűsítését célzó, Hauser Zoltán által vezetett TÁMOP-alprogram keretében készült, az intézményi jövőkép stratégiai vezérfonalának fontos alapjait rejteti. A Sándor Zsuzsa által szerkesztett *A szakmai gyakorlatok tartalmi fejlesztése és új rendszere* című első fejezet a kar képzési szerkezetének megújítása jegyében tekinti át az óvodapedagógus- és tanítóképzés szemléleti hátterét, ideáit, jellemzőit, gyakorlatát és modulrendszerét, országos kitekintéssel. A fejezet szerzői Jaskóné Gácsai Mária, Kelemen Judit, Marcziné Fazekas Erzsébet, Sontráné Bartus Franciska és Stóka György. A következő blokk, *Tanulmányok Sárospatak művelődéstörténetéből* címmel, olyan tantárgycsoport bevezetését tűzi ki célul, amelynek révén a hallgatók megismerkedhetnek a város múltjában rejlő nevelési lehetőségekkel, úgymint helyszínek és épületek, irodalmi személyiségek, képzőművészeti értékek, testnevelési hagyományok. A szerkesztő Kézi Erzsébet mellett a további szerzők: Gál Gyöngyi Gizella, Molnár Irén, Vismeg István. Az utolsó fejezet (*Információs és kommunikációs technikai innovációk az óvó- és tanítóképzésben*) az új eszközök hatásrendszerét, a humán teljesítményt támogató technológiát (HPT), a személyes tanulási környezetek (PLE) jellemzőit, a saját eszközök használati lehetőségeit (BYOD), illetve mindezek hazai és nemzetközi tapasztalatait tárgyalja. Szerzői:

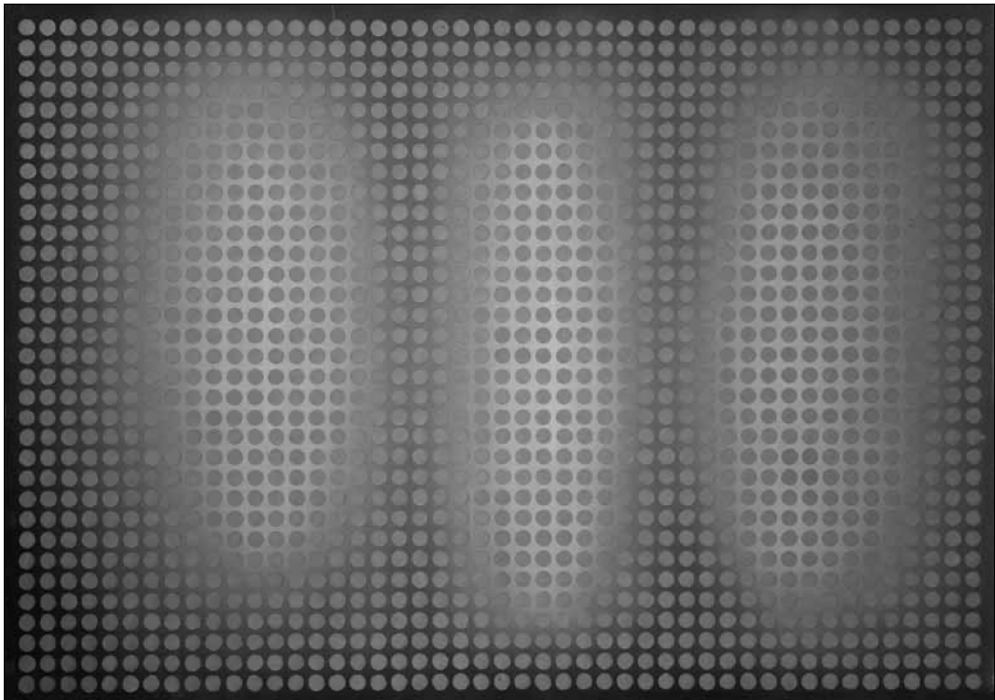

Antal Péter, Bednarik László, Kis-Tóth Lajos (egyben a fejezet szerkesztője), Sontráné Bartus Franciska, Stóka György és Stókáné Palkó Mária.

A kötet a közel fél évszázada indult *Sárospataki Pedagógiai Füzetek* sorozat részeként látott napvilágot (kár, hogy a borítón a „különszám”, a belső címlapon pedig a „különkiadás” szó szerepel). Ez önmagában is üdvözlendő, hiszen a periodika 1969–2009 között viszonylag rendszeresen (átlag másfél évente) megjelent, ám az utóbbi hat évben szünetelt.

Az egri főiskola értékén kezelte új intézményegységét. 2013-ban az átadás-átvétellel zavartalansága és a működés folyamatossága érdekében a pataki kar élére Hauser Zoltán, az egri főiskola korábbi sikeres vezetője személyében rektori megbízott állt, dékánként pedig Kelemen Judit kapott bizalmat. Az azóta eltelt alig több mint két esztendő az oktatói minőségbiztosítás, a képzési kínálat bővítése és a jövőképgalkotása szempontjából komoly sikereket hozott. Ezt igazolja a most ismertett két kötet is.

(Az Eszterházy Károly Főiskola Comenius Karának tudományos és művészeti eredményei – 2014. Szerkesztette az EKFCCK Tudományos Bizottsága. EKF Líceum Kiadó, Eger, 2015. ISBN 978-615-5509-26-1; A pedagógusképzés megújítása. Főszerkesztő: Hauser Zoltán, szerkesztő: Kelemen Judit. Sárospataki Pedagógiai Füzetek. Különszám. EKF Líceum Kiadó, Eger, 2015. ISBN 978-615-5509-34-6)

Stark István: Longitudinálisok